

Крвава вечера – Радован Бећировић

1. Путовала два врсна Дробњака,
2. Ради посла домаћега нака.
3. Једно бјеше Делић Радиоца,
4. Окле тече вода Комарница.
5. А друго је Крстајићу Живко —
6. Ће зло чека - знат не може нико!
7. Већ пређоше дробњачку долину
8. И Крново високу планину,
9. И зелено поље Лукавицу
10. И питому жупу Грачаницу;
11. Уљегоше у гору Турију,
12. Куда Вуци у сред подне вију,
13. Лаке срне око пута скачу,
14. На јелама гавранови гачу.
15. Починуше код Вилина гроба,
16. Ће је, кажу, у прастаро доба,
17. Чобан момче с вилом сагријеша,
18. Па је закла те се огријеша.
19. Кад су били низ поље Радовче,
20. Сунце к брду наваљиват поче,
21. Ту их сретe непознато момче;
22. Посједаше на сред поља равна,
23. Запалише из ћеса дувана,
24. То је стари адет и навика,
25. Прва људска стима и одлика.
26. Он им каза своје име право -
27. Ја сам Пипер, Миличковић Саво.
28. У то сунце за брдо замаче,
29. Он их зове да са њим коначе;
30. Види, воде дебела алата,
31. А за пас им два руска наганта,
32. А висе им ланчеви са сата,
33. На рукама пршћење од злата,
34. Још мишљаше ненакога врага,
35. Да имају у бисаге блага;
36. Можда иду да ђевојку просе,
37. Мора пара да повише носе.
38. Код њега се зла помисо роди,
39. Како црно коло да заводи:
40. „Ноћас ћу их да позовем кући,
41. Побиху их и неће завући,
42. С њих залогe оволике свући,
43. А продати оружје и коња,
44. Јер је ово доба безакоња.
45. Талијани и управа туђа,
46. Те живимо у доба бесуђа,
47. Доба пљачке и отимачине,
48. Паљевине и преметачине.
49. Свака чуда Талијани чине,
50. Па ћу и ја пљачкати и бити,
51. Нико ми се неће разумити“.
52. Па кад тако на хитање сконта,
53. Он путнике превари и смота,
54. Код његове куће да коначе,
55. Обојици мајка да заплаче.
56. Мисли људе на вјеру поклати,
57. Да поганску кућу обогати,
58. Шта замисли и од чега пође,
59. Да му камен у дом ваљда дође?!
60. Ће га ђаво на сред пута роди,
61. Да их сретe и да дома води;
62. А њима је кућа и требала
63. Јер ноћ црна бјеше пришкрбала
64. Но идући издајничкој кући,
65. Прича Живко зету Радојици;
66. Пут ће црни бити обојици:
67. „Ноћас на сан бјесмо у гробници;
68. И неко нас извади из гроба -
69. И без главе видио сам оба“.
70. То причају за себе, кријући,
71. Док стигоше неваљалој кући.
72. Рече Саво: „Добродошли људи“!
73. Крваву им вечеру понуди.
74. Таман бјегу почели да једу,
75. А крвник им направи засједу,
76. Даде ватру пушкомитраљеу
77. Крв му зали плочу и трпезу!
78. Два су мрка црногорца пала,
79. У њих гручи пола од рафала.
80. Шта уради мајка му кукала;
81. Побиху људе на соли и љебу,
82. Сагријеша и земљи и небу,
83. Замјери се двадестом вијеку,
84. И свакоме поштену човјеку,
85. Ће у кући побиху коначије.
86. Сад да видиш Саве јагмације;
87. Из' каиша „зграби јагагана“
88. Осјече им прсте иза длана,
89. Скиде с рука без икаквих мука,
90. Три прстена с лозом без јакика -
91. И данас су негђе код крвника.
92. И скиде им два од злата сата
93. И убојна два руска наганта,
94. Ал' не виђе нешто око врата,
95. Ће се крије име жртве двије,
96. Све с два леша опљачка до веша.
97. Залуд новац тражи и пребира,
98. Нађе на њих пет хиљада лира,
99. Најгрђега новца од хартије,
100. Од како је Римске империје.

101. Ни на то их оставити неће,
102. Са сјекиром у руци улеће,
103. Сасјече их и стрпа у вреће.
104. Но какви га научише врази
105. Те лешеве мртве унакази.
106. Сад му помоћ требаше очина,
107. Да далеко од мјеста злочина,
108. Макне своје жртве накажене
109. Кад би некад биле устражене.
110. Зна је јаму да их баци у њу,
111. Да би сваку отклонио сумњу.
112. Па одлуку нељудску донесе,
113. На оца се Стојана натресе:
114. „Мораш са мнош у Коњиц ходити,
115. И коња ми за улар водити;
116. Ти ћеш прије јаму погодити“.
117. Шћаше стари да умакне крадом,
118. Ал' син га је оклапио јардом,
119. Да му држи 'мјесто сове врећу,
120. Куку томе ко роди несрећу!
121. Те у овој крволочној ствари,
122. Морао се умијешат стари;
123. Па отоле на хитање крећу,
124. Да доврше јаде и несрећу
125. Од проклете Јекове главице,
126. Ђе је кућа мрачнога убице,
127. До Коњица и до безданице,
128. Путоваше за три сата хода,
129. Да сакрију дјело од народа.
130. Све пустињом до на Мрцка кола,
131. Онда преко Каранова дола,
132. Све је туда шума боровина,
133. Стара можда хиљаде година,
134. Постојбина орлова и вила,
135. Ал' не памте таквије носила,
136. Нит' таквога јада и спровода,
137. Од како је овога народа!
138. У дан туда не може се проћи,
139. А не они са коњем по ноћи,
140. И на коња два леша скресата,
141. И још алат не превија врата.
142. Ал' то кљусе крије јаде у се;
143. Јер се збори одавно по селу,
144. Два цвијета да има на челу,
145. И под гривом црни биљег крије,
146. Све знакове грдне погибије.
147. То су била вјеровања стара,
148. Да са себе губи господара.
149. И прођоше кланце и ждријела,
150. Не би птица перје пронијела,
151. Свуд за њима крви оста влака,
152. Од несрећне браће из Дробњака.

153. Крв невину тудије просуше,
154. Да се јеле од жалости суше.
155. Кад су били испод Каменика,
156. Указа се мјесто и прилика,
157. Потревише јаму безданицу,
158. У пустињи у брду Коњицу.
159. Ту бацише лешеве, и вреће,
160. Ђе им гавран кости наћи неће,
161. У подземне јаме и амбисе,
162. О Савиној души нека висе,
163. Окле душа у кржаве псине,
164. Пржарића из села Убине;
165. Ђе два нака баци племеника,
166. У бездану испод Каменика?
167. Укопата стотину лаката,
168. Без људскије руку и алата,
169. То човјека на мисо наводи,
170. Те су јаме грла била води,
171. Те је себи правила понора
172. Те бјежала и тражила мора.
173. Ил' је ђаво у његово доба,
174. Копао их за мајчина гроба!
175. И данас их човјек употреби,
176. Што никаква животиња не би.
177. Ал' у мало село Комарницу,
178. Чекали су Делић Радојицу,
179. И јединка Крстајића Живка;
180. Чекали су да се кући врну
181. Ал' судбину ишчекаше црну.
182. Али скоро по мјесеца паса,
183. Нит' их има, нити од њих гласа.
184. Тражише их сестре и рођаци,
185. Али ће им камен бити мајци.
186. Два мјесеца свуда претражили,
187. И гори се и води жалили,
188. Долазили до самога Блата,
189. На хиљаду долазили врата,
190. Свуд скитали, свакога питали -
191. Залуд траже, нико да им каже,
192. Кад Бог неће - нико не помаже.
193. После сваке изгубљене наде,
194. Абер црни ка из неба паде
195. Глас пиперски чобани дадоше,
196. Под Каменик јаму пронађоше.
197. У сред ове јаме безданице,
198. Угледали коњске дрвенице,
199. И крваву стељу од самара,
200. И да људско месо заудара.
201. А вранови око безданице,
202. Скупљају се као жалбенице,
203. Ради бише да у јаму сиду,
204. Од људскога меса да обиду.

205. Окупи се мало и велико,
206. Ал' не смије да улезе нико,
207. Пас крвави најпрви се јави,
208. Извади им распадено тјело,
209. Своје гадно да укрије дјело.
210. Ал' су леши у тешкоме стању,
211. Ка трулина на букову пању;
212. Момачка су нагрђена лица,
213. Попадали зуби из вилица,
214. Мајка сина познат могла није,
215. Нити брата црне сестре двије.
216. Ту је јадни Крстајићу Живко,
217. У дом црни не оста му нико.
218. Ту ни љуба не познаде мужа,
219. Пред амбисом од дванаест ужа;
220. Окле може познат старјешину,
221. Ко ће познат нагрдну лешину.
222. Не би Турци са Спушкога града,
223. Оволико починили јада,
224. Нити бише Татаро-Монголи,
225. Тако нешто урадити могли.
226. Ал' крвнику поткрала се грешка,
227. И то грешка велика и тешка,
228. Јер се нађе у гомили меса,
229. Радоице Делића адреса.
230. По томе су лешеве познали,
231. За крвника нијесу дознали.
232. Од како је кастиг ови пука,
233. Почело се о томе да гутка,
234. Да их неко уби на вечери,
235. Па су стари почели Пипери;
236. „Дај свачија прошлост да се мјери“,
237. И какви су коме били стари,
238. Претресаху кроз вјекове ствари,
239. Све паметно полако и вјешто,
240. Ко би тако урадио нешто!?
241. Претресају чак до Подгорице,
242. Историју сваке породице;
243. Па цијене и по ујчевини,
244. Ко би тако мога да учини.
245. И сваке се дотакоше рође,
246. Шта би могло по коме да дође,
247. Све на ситно сито просијаше,
248. Колико је Црне Горе наше,
249. Шта је коме остало у трагу,
250. Већ је била истрага на прагу.
251. Сагласише с' сви Пипери стари,
252. Што познају у племену ствари,
253. Да сумњиве не нађоше куће,
254. Без несрећно братство Пржариће.
255. То слушају из горе герилци,
256. Шта говоре стари племеници,
257. Да се може знати по прилици,
258. Шта припада којој породици,
259. И по томе истрагу приводе,
260. Да пронађу племенске изроде;
261. Што поклаше другоплеменике
262. Ни због каке и колике пљачке,
263. У сред једне крајине јуначке!
264. Те Пипери, стари осветници,
265. Пронађоше кукољ у пшеници,
266. Те заигра ђаво и несрећа,
267. Пред жалосном кућом Пржарића.
268. Ту смакоше кукавицу стару,
269. Ал' умаче крвави јамару.
270. Кад изврши убиства и пљачку,
271. Он побјеже у земљу Њемачку,
272. Да се спаси народнога суда -
273. Нека бјежи и није му чуда.
274. Крваво им умаче звијере,
275. Ал' му име оста у Пипере
276. Да се стиди девето унуче
277. Од те бруке која с њиме пуче.
278. Ће се таква кукавица нађе,
279. Да отрује земљу, да не рађе;
280. Отрова је извор ће је пио,
281. Отрова је камен ће је сио.
282. Туда овце не оће да пасу,
283. Ту се суши шеница на класу,
284. Ту не може цвијет да мирише,
285. Ту облаци не доносе кише;
286. Јер је Саво створио грехоту -
287. Роду своме нанио грамоту.